

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**D. Lavrentii Heisteri Profess. Pvbl. Helmstadiensis
Academ. Caesar. Regiae Lodin. Ac Berolin. Collegae
Compendivm Anatomicvm Totam Rem Anatomicam
Brevissime Complectens**

Cvm Figvris Aeneis

Heister, Lorenz

Norimbergae, MDCCXXXII.

VD18 90513142

De Extremitatibvs Inferioribvs.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9909

rum extrema fiant ampliora, pro variis usibus.

159. POLLEX speciatim crassiora habet ossa: quorum primum figura, articulatione, situque quidem convenit cum ossibus metacarpi; verum motu ab his differt. *Articulatio* autem primæ phalangæ cum secunda, & secundæ cum tertiâ, coincidunt cum articulatione & motu secundæ ac tertiæ ceterorum digitorum. In reliquis digitis, præter ea, quæ iam dicta sunt, nihil peculiare notandum occurrit. Restant ossa *sesamoidea* manus examinanda: sed de his infra §. 180.

DE EXTREMITATIBVS INFERIORIBVS.

160. EXTREMITATES INFERIORES, PEDES dictas, constituunt, *femur*, *tibia* sive crus, *patella*, *pes extremus* & ossa *sesamoidea*, totum corpus sustentantes.

161. In FEMORE, maximo & robustissimo totius corporis osse, consideramus situm, numerum, figuram, magnitudinem, motum, corpus & extremitates, una cum eorum usibus.

162. In extremitate superiori perlustramus 1. caput magnum, & in hoc fossam, pro ligamento rotundo, sive tereti vulgo dicto, (licet revera planum sit, a) quo acetabulo iungitur, ne facile luxetur; locumque ubi hoc ligamentum acetabulo adhæret; situm capitis obliquum, & articulum cum acetabulo. 2. collum,

D 3

cui

a) De lite circa hoc ligamentum vid. *Examen de divers points d' Anatomie* &c. par M. Andry pag. 77 & seq.

cui ligamentum robustum annulare, ab ambitu acetabuli oriundum, inferitur, *a)* quod collum & caput quasi in *capsula* continet, pro firmiori articulatione. Præterea colli huius progressum, non perpendicularem, sed obliquum, fere horizontalem, extrorsum vergentem, pro femoribus magis disiungendis, ut firmitus stare et incedere queamus, & ob meliorem multorum muscutorum hic requisitorum collocationem; *substantiam* eius spongiosam, cavernosam, ob quam sæpe frangitur; *foramini- nula* pro ingressu vasorum nutrientium. 3. duas apophyses, *trochanteres* dictas, maiorem sive externum, & minorem sive internum, muscutorum femoris insertionibus inservientes: quæ vero una cum capite ante pubertatem distinctæ epiphyses sunt. *b)*

163. In *extremitate inferiore* contemplanda: 1. *duo capitula* & *cavitas media*, pro articulo cum tibia; 2. *cavitas posterior*, pro tuto vasorum ad tibiā transitu; 3. *cavitas anterior*, pro patellæ collocatione & motu; 4. *duo condyli*, sive tubercula iuxta capitula, pro muscutorum pedem moventium puncto fixo: in quorum exteriori, in peculiari conspicienda fovea, sæpe insigne os sesamoideum; quandoque etiam minus in altero tuberculo, præsertim in valde seni-

a) Delineata hæc vid. in *Vesal. cap. de Ligamentis*, & *Bourdon. Tab. anat. 5. fig. 31*. Vasa vero eorum eleganter depicta in *Ruysschii Adversar. Anatom. Decad. II. Tab. III.*

b) In superiori parte articuli femoris & ossis innominati ligamentum esse robustum, a *D. Douglas* inventum, quod valde muniret hunc articulum, ne mole corporis hic fieret luxatio, scribit *Cbeselden* in *Anatome sua*. Verum quia illud clarius non describit, reperire hucusque non potui.

senibus, reperitur. a) Tota hæc extremitas ad pubertatem usque distinctissima conspicitur epiphyfis.

164. In corpore femoris notamus faciem anteriorem convexam, posteriorem concavam; eius obliquitatem singularem, sive naturalem inflexionem; *robur* ingens; *spinam*, sive *lineam asperam*, pro muscoli tricipitis insertione; & cavitatem magnam, pro medulla multa condenda. *Vsus* ossium femorum est, ut corpus sive truncum sustineat, quando stamus vel ambulamus, & ut super capitibus eorum præcipua totius corporis flexio fiat. b)

165. PATELLA, quæ & ROTULA dicta, *patella*. consideranda offert situm, figuram, numerum, magnitudinem, crassitiem diversam, superficiem anteriorem æqualem, leviter convexam; & posteriorem, inæqualem, eminentia & duabus foveis præditam; substantiam spongiosam & fragilem; connexionem per tendines & ligamenta cum femore c) & tibia; motum ascendentem & descendentem in flexione & extensione tibiæ; & denique usum, pro robore conciliando musculis tibiam extendentibus, quibus pro trochlea inservit, ut firmiter stare & incedere valeamus. In *infantibus*, imo & in pueris, mere adhuc *cartilaginea* est.

D 4

166. In

a) vid. delineatio eorum Tab. nostra I. fig. 2. 3. & 4.

b) Schelham. Analect. diff. VI. §. 71.

c) Ligamentum, quo femori iungitur, vid. in Ruysch, Thes. anat. VII. Tab. 3. fig. 1.

tibiae.

166. In TIBIA sive CRURE in universum notamus situm ; os duplex , *tibiam* stricte sic dictam , & *fibulam* ; magnitudinem & crassitiam horum diversam ; articulationem utriusque tam inter se , quam cum femore & pede extremo.

167. In *tibia* speciatim situs in interiori cruris parte , corpus & extremitates perpendenda. In *extremitate* vero *superiore* crassities , duæ cavitates glenoideæ , pro articulo cum femore , quibus duæ cartilaginee *semilunares* mobiles incumbunt ; a) eminentia interiecta , quasi bifida , pro nervosorum & quasi *cruciformium* ligamentorum , quibus femori iungitur b) , in sertione ; *cavitas* post hanc eminentiam , in qua *glandula mucosa* collocatur. In facie anteriori tuberculum , cui extensores tibiæ , quibus patella innata est , inferuntur ; ad latera duo tubercula , punctum fixum præsentia musculis quibusdam pedis extremi ; quorum exteriori etiam arcte iungitur fibula : sic tamen , ut hæc nihil faciat ad articulum cum femore , quia femur non attingit.

168. In *extremitate inferiori* , notamus excavationem pro articulo cum tarso ; in latere exteriori aliam pro articulo cum fibula ; in latere interno apophysin crassam & robustam , *malleolum internum* dictam , pro articuli pedis firmi-

a) vid. Morgagn. Advers. II. fig. IV. & V. Winslow. in Hist. Acad. Reg. Scient. An. 1719. qui de illarum mechanica dispositione & usu eleganter differit & Cant. Tab. f. fig. 4.

b) Bourdon. Tab. anat. V. fig. 33.

firmitate. Vtraque extremitas ad pubertatem usque ex distinctis constat ossibus.

169. In corpore tres angulos sive spinas: quarum exteriori *ligamentum interosseum* iungitur, fibulam cum hoc coniungens; anterior acutissima est, sed roboris causa crassissima, sola cute & periostio tecta: quapropter in contusione eius dolorum valde sensibilium sæpe causa. Hi anguli in infantum tibiis vix apparent, sed eorum tibiæ fere cylindricæ sunt, tandem vero angulosæ fiunt. Denique tibia intus cavitatem pro medulla habet insignem.

170. In FIBULA, quæ & PERONE audit, examinamus situm & iuncturam, longitudinem, crassitiem valde exiguam; *capitulum superius*, quod articulationem cum femore non attingit, sed tantum tibiæ lateri externo iungitur; *inferius, malleolus externus* dictum, ad articulum cum tarso concurrit, sua eminentia articulum firmat, & sic facilem luxationem multum impedit. *Corpus* fere triangulare est, & a tibia distat; eius spinæ acutiori *ligamentum* inseritur *interosseum*, quod cum tota fibula pro commodiori insertionem musculorum multorum pedis extremi inservit. *Motum tibiæ* unice sequitur, nullum habens peculiarem.

fibula.

171. In PEDE EXTREMO consideramus situm, longitudinem, in homine præ reliquis animalibus, longissimam, ob firmiorem incessum; pedis deinde *dorsum*; *plantam*, quæ concava, ne vasa, dum homo stat vel ambulat, facile comprimantur; partes, quibus, dum stamus vel ambulamus, proprie insistimus; di-

pes extremus.

visionem in *tarsum*, *metatarsum*, *digitos* & *ossa sesamoidea*.

tarsus. 172. In TARSO notamus situm, numerum septenarium ossium, ut *astragalus*, *calcaneum*, *os naviculare*, *cuboides*, & *tria cuneiformia*; horum figuram irregularem; articulationem cum tibia, inter se, & cum ossibus metatarsi; atque connexionem per ligamenta fortissima; denique statum in recens natis; ubi pleraque adhuc sunt cartilaginea.

173. Nominatim in *astragalo*, qui & *talus* vocatur, situs, figura, articulatio cum tibia, fibula, & calcaneo, atque capitulum pro articulo cum naviculari præcipue notanda.

174. In calcaneo, seu *osse calcis*, considerandus situs, figura, magnitudo, articulatio cum astragalo & osse cuboide; apophysis retrorsum prominens, ad lapsum supinum prohibendum, in cuius faciem posteriorem inseritur tendo Achillis omnium fortissimus. In latere interiori excavatio, pro tuto vasorum transitu ad metatarsum & digitos, conspicitur.

175. In *naviculari* seu *scaphoide*, situs, articulatio, cavitas glenoidea, pro capitis astragali articulatione; & tres facies anteriores, ossa cuneiformia excipientes, perpendenda se offerunt.

176. In *cuboide*, lustramus situm, in tarso latere externo, ubi sustinet os metatarsi extimum, quod minimo digito articulatur, & simul os metatarsi huic proximum; deinde articulationem cum ossibus vicinis; *incisuram* in inferiori parte, in qua os sesamoideum frequenter, in tendine muscoli peronæi postici, reperitur.

177. In

177. In ossibus tribus *cuneiformibus* situm, magnitudinem diversam, articulationem cum naviculari & tribus ossibus metatarsi, pollicem scilicet, secundum & tertium digitum sustentantibus.

178. In METATARSO notamus situm; ossa quinque, in quibus corpora fere teretia, superius convexa, inferius concava; interstitia pro collocandis musculis interosseis; capitula posteriora, cum tarso iuncta, inæqualia; anteriora, rotunda, pro articulo cum digitis, quæ multum eminent, ut vim musculorum digitos flectentiū augeant; magnitudinem diversam horum ossium; apophysin in extimi sive quinti ossis capitulo posteriori magnam, cui pes, adeoque tota moles corporis, multum insistit.

179. In DIGITIS PEDVM pleraque ita se habent, ut in manuum; attamen tredecim plerumque tantum in adultis, sæpe tamen etiam quatuordecim hic inveniuntur ossa, longe minora & tenuiora, quam in manibus, (si pollex excipiatur). Motum habent strictiorem quam digiti manuum; atque digitorum maximus est pollex, quamvis solum duo habeat ossa sive internodia; reliqui sensim minores, aliter quam in digitis manuum: digitusque minimus ut plurimum, & sæpe etiam huic proximus, duo tantum distincta in senibus habent ossa, quia duæ ultimæ phalangæ haud raro concreescunt: hinc non nisi duodecim tunc numerare possumus.

180. Superfunt OSSA SESAMOIDEA: quæ sunt parva ossicula, in annosioribus & senibus maxime conspicua, ad figuram feminis sesami
ali-

aliquando accedentia: quorum situs frequentissimus 1. in pollicibus manuum & pedum, in quolibet sæpe duo, non raro tantum unicum; 2. unum in iunctura metacarpi & digiti auricularis, in abductore huius digiti frequentissime hærens *a*); 3. unum sæpe in quovis condylo externo femoris *b*); 4. unum sub osse cuboide tarfi, in tendine peronæi postici. Hæc quatuordecim in virili ætate & senibus plerumque reperiuntur, quandoque tamen etiam unum in condylo femoris interno, sed rarissime. Aliquoties etiam unum in facie externa ossis metacarpi, quod indicem sustentat, in tendine musculi adductoris indicis, reperi; sæpius vero in pollicibus manuum alterum deest. Plura igitur sedecim rarissime, sed frequentius pauciora inveniuntur; hinc errant illi, qui ultra quadraginta generatim adesse scribunt & numerant, atque cuius digitorum articulo duo & adpingunt & adscribunt, ut tamen plurimi fecerunt. Omnia in hærent tendinibus musculorum, exceptis iis, quæ in condylis femoris reperiuntur: hæc enim principiis musculorum innascuntur. Figura & magnitudo eorum diversa est & irregularis. In iunioribus cartilaginea sunt, idcirco facilius in senibus reperiuntur. Musculis pro trochleis inserviunt, eorumque vim augent. Conf. Notæ sub signo (1*).

DE NVMERO OSSIVM.

numerus
ossium.

181. Exhibitis sic ossibus omnibus totius corporis

a) vid. eius figura & situs in Tab. nostra I. fig. 5.

b) Tab. I, fig. 2. 3. & 4.